

Россияның Совет Федеративтик Социалистик Республикасының КОНСТИТУЦИЯЗЫ (Үндөзүн Хойлузу)

(Эгеи 1-ги, 2-ги арннарда).

89 чүүл. Улус депутаттарының Советтери куруне, ажил-агый болгаш социал-культура тургузушкунуңуң бүгү адырлары шуут дорт болгаш боттарының тургузары органбарың дамчытыр уадутур, шийтирлерин хулэп азыр, оларның күүсөөдери хадырар, шийтирлерин амыдыралга боттандырамын контролылар.

90 чүүл. Улус депутаттарының Советтеринин ажил-чорудуга амыдыралың коллективтик, хостуг, ажил-ишчи бу-биле чугаалажырыңа болгаш шийтирлээринге, күүсөөки болгаш шийтирлээр органбарың, Советтеринин тургузары еске-даа органбарың Советтер болгаш чон ортузунга ийенгеней, урулчуңуң өтүтүтү болуруңа, оларның ажилыңа хамаатыларың калбаа-биле киириштеринге үндөзүлгөн тургузулар.

Улус депутаттарының Советтери болгаш оларның тургузары органбар бодуңуң ажилыңың болгаш хулэп алган шийтирлериниң дугайың чонга доктаамал дыңдадыр.

11 эге. Соңгудда системазы

91 чүүл. Улус депутаттарының бүгү Советтеринге депутаттар соңгугуңуң чажыт бадылашкының боту-ниңиңа, ден болгаш дорт соңгудда эргезинге үндөзүлгөн чорудар.

92 чүүл. Депутаттарың соңгугуру бүгү-ниңиң болур; Хойлуда доктааткан чурум баураар угааның соңу деп санааткан кижилерин аңгыда РСФСР-ниң 18 хар четкен бот хамаатылары соңгугу болгаш соңгудар эргелиң.

93 чүүл. Депутаттарың соңгугуру ден болур; соңгукчу бүрүзү чыгыс катар бадылаар; бүгү соңгукчулар соңгудуларга ден эргезе үндөзүлгөн кижир.

94 чүүл. Депутаттарың соңгугуру дорт болур; улус депутаттарының бүгү Советтеринин депутаттарың хамаатылар шуут дорту-биле соңгугу.

95 чүүл. Депутаттарың соңгугуруңуң үезинде бадылашкың чажыт болур; соңгукчуларың күөл-сөрүүн изерлериң контролың болбас.

96 чүүл. Депутаттарга кандидаттарың Совет Эвлюелиниң Коммунисттик партиязыңың, профессионаалар эвлюелиниң, бүгү-эвлюелиң Адымдарыңың Лениниң Коммунисттик Эвлюелиниң организациаларың, кооператив болгаш еске-даа хой-ниңиң организациаларың, күш-ажылың коллективтер, а ол ышкаш шериг кезектеринге шериг алааныңларың хураллары депшидер эргелиң.

Депутатка кандидаттарың политиктиң, ажил-ишчи болгаш хууда шынарларың хостуг база бүгү тала-биле чугаалажырың, ол ышкаш агитацианың хуралдарың, солуннара, радиога, телевидениеге чоруда эргезе РСФСР-ниң хамаатыларыңга болгаш хой-ниңиң организациаларыңга магадашчан турар.

Улус депутаттарының Советтеринге соңгудда эртирери-биле хойлашкан чарыгалдарың күрүңе күсел-биле дугаар.

97 чүүл. Улус депутаттарының Советтеринге депутаттар соңгугуруңуң соңгудда органбарың чорудар.

РСФСР-ниң хамаатың, чурум баураар, улус депутаттарының ийден хой Советтеринге соңгудас.

Советтерге соңгудулар чорударың хой-ниңиң организациаларыңың, күш-ажылың коллективтериниң болгаш шериг кезектеринге шериг алааныңларың хуралдарыңың төлөөлекчилерин тургузулар соңгудда комиссарларың хандылар.

Улус депутаттарының Советтеринге соңгудулар чорударыңың чурумун СССР Эвлюелиниң, РСФСР-ниң болгаш автономнуг республикаларың хойлуларың баураар төдөрлөр.

98 чүүл. Соңгукчулар боттарының депутаттарыңа чажытларың болур.

Улус депутаттарының чогуру Советтери соңгукчуларың чажытларың чугаалажың көөр, экономиктиң база социал хөгжүдүүнүн планыңың кылдырда, бюджетти тургузарды оларны барымдалап көөр, чажытларың күсөөдериң организациалар болгаш оларның күүсөөдериңиниң дугайың хамаатыларга дыңдадыр.

12 эге. Улус депутаты

99 чүүл. Депутаттар дээрге, улус депутаттарының Советтеринге чоңунуң бүрүн эргезик төлөөлекчилери болур.

Депутаттар Советтеринин ажилыңа киришишкан, күрүңе, ажил-агый болгаш социал-культура тургузушкунуңуң айтырларың шийтирлээр, Советтеринин шийтирлерин амыдыралга боттандырамын организациалар, күрүңе органбарыңың, бодурулгелерин, албан черлериниң болгаш организациаларың ажилың контролыларын боттандырамын турар.

Депутат бодуңуң ажил-чорудулажыңа, иштиң күрүңеңиң эрге-ажыктарың уадуруңа болуруңуң, соңгудда өкүзүңүң чоңунуң негеделериң барымдалап көөр, соңгукчуларың чажытларың амыдыралга боттандырамын челиң алыр.

100 чүүл. Депутат кижилериң бодуңуң эргелерин бодуруңуң болгаш албан ажилың кылдышыңа, боттандыраар.

Советтин сессияларыңың үезинде, а ол ышкаш Хойлуда көрдүңгөн еске-даа таварышларда депутат хулэпгелерин күүсөөки турар депутаттың доктаамал ажиллап турар черинде ортук ажил таварыш артырышкан, оңу бодуруңуң азы албан черинде хулэпгелерин күүсөөдериңиң хостаар.

101 чүүл. Депутат кижилериң Советтин сессиязыңа тургускан негеделер харымдаар хулэпгелер чогуру күрүңе органбарыңга болгаш эрге-хулэпгелер кижилерге негеделер тургузар эргелиң.

Депутат кижилериң болза, депутат ажил-чорудулажыңың айтырларыңың талазы-биле бүгү-ле күрүңе болгаш хой-ниңиң органбарыңга, бодурулгелерге, албан черлеринге, организациаларга айтырларың тургузар болгаш бодуңуң тургускан айтырларың чугаалажың көөрүңе кижир эргелиң. Чогуру күрүңе болгаш хой-ниңиң органбарыңың, бодурулгелерин, албан черлериниң болгаш организациаларың уадуруңуңуң депутаттың саадатнай хулэп алыр болгаш оң саналдарың доктаатышкан хуусада көөр хулэпгелер.

102 чүүл. Депутат кижиге оң эргелерин болгаш хулэпгелериниң шыпкы чокка, дөштүң кылдыр боттандырың чорударыңа таарымчалык байдаларың хандылар.

Депутаттарга дөп болбазымың, ол ышкаш депутаттың ажил-чорудулажыңа хойлашкан еске-даа магадашкың депутаттарың статусуңуң дугайыңда Хойлуда болгаш СССР Эвлюелиниң, РСФСР-ниң база автономнуг республикаларың еске-даа хойлуду-дүрүмнери-биле төдөрлөр.

103 чүүл. Депутат кижилериң бодуңуң ажилыңың дугайыңда болгаш Советтин ажилыңың дугайыңда соңгукчулар журунуңа, а ол ышкаш оңу депутаттың кандидаттыңа депшиктен коллективтерин болгаш организациаларың мурнуңа өтүтү бөрү хулэпгелер.

Соңгукчуларың бүтүрелиң шыпкыктарыңа депутаттың соңгукчуларың хой кезинде шийтирлээр баураар, Хойлуда айтышчан чурумуңу баураар кайы-даа үезе дедир кийгирим болур.

V. РСФСР-ниң күрүңе эрге-чажыргазыңың болгаш эргелелиниң дээди органбары

13 эге. РСФСР-ниң Дээди Совети

104 чүүл. РСФСР-ниң күрүңе эрге-чажыргазыңың дээди органбары РСФСР-ниң Дээди Совети болур.

РСФСР-ниң Дээди Совети СССР Конституциязыңың болгаш бот Конституциязыңың РСФСР-ге хамаарыштырган бүгү айтырларың шийтирлээр бүрүн эргелиң.

РСФСР-ниң Конституциязың хулэп алырың, анаа өскерилгелер киирерин; РСФСР-ниң составыңа чаа автономнуг республикалар болгаш автономнуг обласстар хулэп алырың; оларны СССР-ниң Дээди Советинге бадылашы-биле киирерин; РСФСР-ниң экономика болгаш социал хөгжүдүүнүн күрүңе планыңың, РСФСР-ниң күрүңе бюджетин болгаш оларның күүсөөдериңиниң дугайыңда өтүтүрериң бадылашың; анаа өтүтүрү органбарың тургузарың чүтүле РСФСР-ниң Дээди Совети боттандыраар.

РСФСР-ниң Хойлуларың РСФСР-ниң Дээди Совети азы РСФСР-ниң Дээди Советинин шийтирлээр баураар эртирер бүгү уадуруңуң бадылашкыны-биле (референдум-биле) хулэп алыр.

105 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Совети чурттакчы чоңу ден саның соңгудда округтарыңдан соңгудар 975 депутаттардан тургузулар.

РСФСР-ниң Дээди Совети бодуңуң соңгук тургузары маңдат комиссарыңың кирип келгениң баураар депутаттарың бүрүн эргелерин чүтүдүтү деп санаар дугайыңда, а соңгудулар дугайыңда хойлу хулэпгелериң үрүн таварышларда—чамдык депутаттарың соңгакың кун чок деп санаар дугайыңда шийтирлээр хулэп алыр.

106 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Совети РСФСР-ниң Дээди Советинин Даргазы болгаш оң ес орадакчыларың соңгугу.

РСФСР-ниң Дээди Советинин Даргазы РСФСР-ниң Дээди Советинин хуралдарың уадуру болгаш оларның иштиң чурумун бадылаар.

107 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин сессияларың чылды ийи катар чымдылар.

Эргезик чок сессияларың РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиуму бодуңуң инициативаны баураар азы РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарыңың үштүн бир кезинден хой-ниңиң саналын баураар чымдылар.

РСФСР-ниң Дээди Советинин сессиязың оң хуралдарыңдан, а ол ышкаш оларның аразында үезе РСФСР-ниң Дээди Советинин доктаамал болгаш еске-даа комиссарларың эртирер хуралдарыңдан тургузулар.

108 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинге хойлу саналдар инициатива РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумуңа, РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиңе, автономнуг республикаларыңга—оларны күрүңе эрге-чажыргазыңың дээди органбарыңга, РСФСР-ниң Дээди Советинин доктаамал болгаш еске-даа комиссарларың, РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарыңга, РСФСР-ниң Дээди Советинин Прокуратура хамаардыр.

Ол ышкаш хойлу саналдар инициативаны хой-ниңиң организациаларыңың иүүрүндө республика органбарың база амыдылар эргелиң.

109 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинге көөрү-биле кииркен хойлулар төлөөлекчилери болгаш еске-даа айтырларың оң хуралдарыңга чугаалажың. Хойлу төлөөлекчилер азы чогуру айтырларың эргезик чугула апарган таварышларда чажыт азы элээн каш комиссарларга баш уаду азы катар чугаалажың көөрү-биле дамчыткан туруп болур.

РСФСР-ниң Хойлуларың, РСФСР-ниң Дээди Советинин доктааларың болгаш еске-даа актыларың РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарыңың ниңи саның хой кезинден барымдалап хулэп алыр.

РСФСР-ниң Дээди Советинин азы РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумун шийтирлээр баураар РСФСР-ниң Хойлулар төлөөлекчилери бүгү уадуруңуң чугаалажың көөрүңе киирип болур.

110 чүүл. РСФСР-ниң Хойлуларыңга, доктааларыңга болгаш еске-даа актыларыңга РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы болгаш Секретары ат салганда пардалар.

111 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарың РСФСР-ниң Дээди Советинин тургузары РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиңе, министрлерге болгаш еске-даа органбарың уадуруңуңуңуң, а ол ышкаш РСФСР-ниң деяскарларды ниңи эргезик чажыргалык бодурулгелерин, албан черлериниң болгаш организациаларың уадуруңуңуңуң РСФСР-ге хамааржы айтырлар талазы-биле негеделер тургузар эргелиң. РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели азы негеделер алаң эрге-хулэпгелер кижилер РСФСР-ниң Дээди Советинин үк сессиязыңа аа-биле азы бижиме-биле хары бөрү хулэпгелер.

112 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин чөпчөргөзи чокка, а оң сессияларыңың аразында үезе—РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун чөпчөргөзи чокка РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарың кеземче харымсалгазы оңааш, хоругдан азы сүд чуруму-биле административтик хемчег оңааш болбас.

113 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Совети бодуңуң бүгү ажил-чорудулажыңың анаа өтүтүтү болгаш оң сессияларыңың аразында үезелер күрүңе эрге-чажыргазыңың дээди органбарың Конституцияда көрдүңгөн хулэпгелерин күүсөөки РСФСР-ниң Дээди Советинин доктаамал ажилдарыңга—РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумун соңгугу.

114 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумун Дээди Советинин Президиумунун Даргазы, Даргазы оң чели орадакчылары, оң саныңа дарганы орадакчыларың автономнуг республика бүрүздөң бир-бир кижилери, Президиумун, Секретары болгаш РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун чөргө кижигүң составың кылдыр депутаттардан соңгугу.

115 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиуму:
1) РСФСР-ниң Дээди Советинге болгаш улус депутаттарыңың чер-чер Советтеринге соңгудаларың доктадыр;

2) РСФСР-ниң Дээди Советинин сессияларың чымдылар;

3) РСФСР-ниң Дээди Советинин доктаамал комиссарларыңың ажил-чорудулажың улап башкаар;

4) РСФСР-ниң Конституциязың салып турарың контролың болгаш автономнуг республикаларың конституцияларың болгаш хойлуларыңың РСФСР-ниң Конституциязыңга болгаш Хойлуларыңга дугжур чоруду хандыраар;

5) районнуң (хоорайның) улус судтарыңга соңгудаларың чарлаар;

6) РСФСР-ниң хойлуларыңга тайылбырлашкыны кылдыр;

7) улус депутаттарыңың чер-чер Советтеринин ажил-чорудулажың уадуруңуңуң боттандыраар;

8) РСФСР-ниң административ-деяскээр тургузуңуң айтырларың шийтирлээр чурумун доктадыр; автономнуг республикаларың район хуваалажың бадылаар; крайларыңың, обласстарыңың, автономнуг обласстарың болгаш автономнуг округтарың кымаңгаарларың болгаш район хуваалажың доктадыр болгаш өскертир; районнарың, хоорайларың болгаш хоорайларга районнарың тургузар; хоорайларың чажытлыр чурумун доктадыр; районнарың, хоорайларың, хоорайларга районнарың, ажилың суурларың болгаш еске-даа чуртта-

чыгы черлериниң эде адаарың доктадыр;

9) РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң, автономнуг республикаларың Министрлер Чөвүлелиниң доктаалдары болгаш айтышкыныңың, улус депутаттарыңың край, область, хоорай (республика чажыргалык хоорайларың), автономнуг обласстарың улус депутаттарыңың Советтеринин шийтирлээр хойлула уадуруңуң таварышларга оларның созуру;

10) РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Хулэпгелер бижиктери-биле санаар; РСФСР-ниң Хулэпгелер аттарың доктадыр болгаш тыпсыр;

11) РСФСР-ниң хамаатыыңга хулэп алыр; хоргадап тыпсыр дугайыңда айтыртың шийтирлээр;

12) РСФСР-ниң судтарыңга, шийтиртен хамаатыларга өршөөл-келдерел тыпсыры боттандыраар;

13) РСФСР-ниң делегей кезеклери бадылаар болгаш күш чок болдулар;

14) даштыкы күрүңелерде болгаш делегей организациаларыңың чанында РСФСР-ниң дипломаттык төлөөлекчилериң томуйлар болгаш дедир келдер;

15) даштыкы күрүңелерин оң чанында турар дипломаттык төлөөлекчилериң баураар болгаш оларны дедир келдерген бижиктерин хулэп алыр;

16) РСФСР-ниң Конституциязыңга болгаш хойлуларыңга доктаатышкан еске-даа бүрүн эргелерин боттандырып чорудар.

116 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиуму Дээди Советтин сессияларыңың аразында үезе оң дарааиыңга эргезик сессиязыңга бадылап киирери-биле.

1) эргезик чугула апарган таварышларда РСФСР-ниң ах кшутуг бооп турар хойлу хулэпгелериң актыларыңга өскерилгелерин киирер;

2) автономнуг республикаларың кылгаарларың өскерткен бадылаар; чаа крайларың, обласстарың болгаш автономнуг округтарың тургузар;

3) РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң саналдап келгени баураар РСФСР-ниң министрлери болгаш күрүңе комитеттерин тургузар болгаш дугжурер;

4) РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының кирип келгени баураар РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң составында кирип турар чамдык кижилерин албан-хулэпгелерде хостаар болгаш томуйлар.

117 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиуму чарлыктар уадуру болгаш доктаалдар хулэп алыр.

118 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин бүрүн эргелеринин хуусаазы төңгөңө РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиуму РСФСР-ниң чаа соңгуктан Дээди Совети чаа Президиуму соңгук тургускуже чедир бодуңуң бүрүн эргелерин хевээр артыраар.

РСФСР-ниң чаа соңгуктан Дээди Советинин Президиуму РСФСР-ниң Дээди Советинин мурнуңа турган составыңын Президиуму соңгудда соонда эргек ийи айдаң орай эвес хуусада чымдылар.

119 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин эргезинге хамаарышкан айтырларың баш уаду болгаш белекчилериниң биле, ол ышкаш РСФСР-ниң хойлуларың база РСФСР-ниң Дээди Советинин, оң Президиумунун еске-даа шийтирлээр амыдыралга боттандырамын дөп бөри-биле, күрүңе органбарың болгаш организациаларың ажил-чорудулажың контролыларың-биле доктаамал комиссарларың РСФСР-ниң Дээди Совети депутаттардан соңгугу.

РСФСР-ниң Дээди Совети эргезик чугула апарган дел саналда хандык-даа айтыр болгаш талазы-биле истетме, ревизия болгаш еске-даа комиссарларың тургузар.

Бүгү-ле күрүңе болгаш хой-ниңиң органбарың, организациалар болгаш албан-хулэпгелер кижилер РСФСР-ниң Дээди Советинин комиссарларың негеделериң күсөөдөр, оларга эргезик чугула материалларың болгаш документиарың киирер хулэпгелер.

Комиссарларың сүмелериң күрүңе болгаш хой-ниңиң органбарың, албан болгаш организациаларың черлери маңа-ла чугаалажы көргөн турар учурда, чугаалажы көргөшкени түнөөдериң дугайың азы алтынган хемчеглер дугайың комитетчилер доктааткан хуусааларыңда дыңнаткан турар учурда.

120 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Совети анаа өтүтүтү бүгү күрүңе органбарың ажил-чорудулажыңга контролы боттандыраар.

РСФСР-ниң Дээди Совети РСФСР-ниң улусчу контролы органбарыңың системазың баштаар РСФСР-ниң Улусчу контролы комитетин тургузар.

121 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Советинин болгаш оң органбарыңың ажил-чорудулажыңың чурумун РСФСР-ниң Дээди Советинин регламентизи-биле болгаш РСФСР-ниң Конституциязыңа үндөзүлгөн үлүрер РСФСР-ниң еске-даа хойлуларың-биле төдөрлөйтүр.

14 эге. РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели

122 чүүл. РСФСР-ниң Чааа—РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели—РСФСР-ниң күрүңе эрге-чажыргазыңың күсөөки болгаш шийтирлериң дээди органы болур.

123 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Совети РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелин РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы, Даргазының бөри орадакчылары болгаш орадакчылары, РСФСР-ниң министрлери, РСФСР-ниң күрүңе комитеттеринин даргалары составың кылдыр тургузар.

РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазының кирип келгени баураар РСФСР-ниң Дээди Совети РСФСР-ниң чаааң составыңа РСФСР-ниң еске-даа органбарың болгаш организациаларың уадуруңуңуң киирип болур.

РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели бодуңуң бүрүн эргелерин РСФСР-ниң чаа соңгуктан Дээди Советинге оң бөри сессиязыңа хулэп алыр.

124 чүүл. РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели РСФСР-ниң Дээди Советинин мурнуңа харымсалгазы болгаш анаа өтүтүтү, а РСФСР-ниң Дээди Советинин сессияларыңың аразында үезе—РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун мурнуңа өтүтүтү болур.

РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели бодуңуң ажилыңың дугайында РСФСР-ниң Дээди Советинин мурнуңа өтүдүм доктаамал берип турар.

125 чүүл. РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели РСФСР-ниң эргезинге хамаарышкан күрүңе эргезилиниң бүгү-ле айтырларды шийтирлээр бүрүн эргезик чүтө дээр оң айтырларды Конституция баураар РСФСР-ниң Дээди Советинин болгаш РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиумунун эргезинге киирбей турар.

РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели бодуңуң бүрүн эргелеринге дугжурер:

1) улус ажил-агый болгаш социал-культура тургузушкунуңуң уадуруңуң хандыраар; чоңун чаатай амыдыралың болгаш культураның белидериниң талазы-биле, эртемни болгаш техниканы хөгжүдериңиң, бойдуе куралдарың чон ажилдарың болгаш камгалаарыңың талазы-биле хемчеглериң ажилды бижигилер, күрүңе сирозоматизин болгаш үчтүтүү база статистиканы чаның аай системалың организациаларың талазы-биле хемчеглериң боттандырамын дугжурер; өскерткен, күш-ажыл төсөөдериң, социал хандырылгыңың чаның аай политиканы боттандырамын кижир; үлүтүр, турут, өлүк ажил-агый бодурулгелериң болгаш каттыжышкыныңыңыңыңың болгаш харымсалга бодурулгелериң, а ол ышкаш республика чажыргалык еске-даа организациаларың болгаш албан черлериң эргезик башкаарың организациалар.

2) РСФСР-ниң экономиктиң болгаш социал хөгжүдүүнүн агар болгаш перспективтик күрүңе планнарың, РСФСР-ниң күрүңе бюджет ажиллап кылдар болгаш РСФСР-ниң Дээди Советинге киирер; күрүңе планыңың болгаш бюджетин боттандыраар талазы-биле, экономиктиң районнарың, автономнуг республикаларың, крайларың болгаш обласстарың комплекстик хөгжүдүүнүн хандырамын талазы-биле хемчеглериң алыр; өлүк чажыргалык бодурулгелериң, албан черлериниң болгаш организациаларың РСФСР-ниң эргезинге хамаарышкан айтырлар талазы-биле ажил-чорудулажың дугжурер болгаш контролылар; планнар күсөөдериң болгаш бюджет күсөөдериң дугайыңда өтүтүрү РСФСР-ниң Дээди Советинге киирер;

3) күрүңениң эрге-ажыктарың камгалаар, социалистик өңчү болгаш ийитиле корум-чурумуң камгалаар талазы-биле, хамаатыларың эргезилиң база хостагаларың хандыраар болгаш камгалаар талазы-биле хемчеглериң боттандыраар;

4) СССР Конституциязыңга додарттыгнал хемчегле күрүңени айдып чок чоруну болгаш чурттуң камгалаар арганы хандыраар хемчеглери боттандыраар;

5) СССР Эвлюелиниң тургускан чурумуң баураар РСФСР-ниң даштыкы күрүңелер-биле харылдааларың айтыртыңга уадуруңуң боттандыраар;

Россияның Совет Федеративтиг Социалистиг Республикасының Конституциясы (Үндөзин Хоойлузу)

16 эге. Автономнуг республиканың Министрлер Чөвүлели

133 чүүл. Автономнуг республиканың Дээди Совети автономнуг республиканың Министрлер Чөвүлелин — автономнуг республиканың чыңан — автономнуг республиканың күрүне эрге-чагырганын күүсекчи болгаш шийирлекчи дээди органын тургузар.

Автономнуг республиканың Министрлер Чөвүлели автономнуг республиканың Дээди Советинин мурнуна харысалгалык болгаш аңа өтчөттүг, а Дээди Советтин сессияларынын арасына үлө — автономнуг республиканың Дээди Советинин Президиумун мурнуна өтчөттүг.

134 чүүл. Автономнуг республиканың Министрлер Чөвүлели СССР-ниң РСФСР-ниң болгаш автономнуг республиканың хоойлужудула актыларына, ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң база РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң доктаалдарына болгаш айтымшынарына үндөлөөш база оларны күүсөдери-биле доктаалдары болгаш айтымшынарынын үндүрү база оларнын күүсөдериин организастар болгаш хынаар.

135 чүүл. Автономнуг республиканың Министрлер Чөвүлели бодуну эрге-хемчээдинге алуштур улус депутаттарынын районнар болгаш хоорайлар (республика (АССР) чыгыргалык хоорайлар) Советтеринин күүсекчи комитеттеринин шийирлерин болгаш айтымшынарынын күш чөк болдулар өргелти.

136 чүүл. Автономнуг республиканың Министрлер Чөвүлели автономнуг республиканың министрстволарын, комитеттерин, аңа чыгырткан өске-даа органнарнын ажылы каттыгыр болгаш угул башкалар.

Автономнуг республиканың министрстволары болгаш комитеттери автономнуг республиканың Министрлер Чөвүлелин, РСФСР-ниң хамаарышкан министрстволары болгаш күрүне комитеттерин чыгыртышкан, оларга ааскап өргелди адырларын удурутур азы адырлар арасының өргелди башкарылгалык боттадылар.

VII. РСФСР-де күрүне эрге-чагырганын болгаш эргелелиниң чер-чер органнары

17 эге. Улус депутаттарының чер-чер Советтери

137 чүүл. Крайларга, областтарга, автономнуг областтарга, автономнуг округтарга, районнарга, хоорайларга, хоорайларга районнарга, суурларга, туртаткачык көдө черлерге күрүне эрге-чагырганын органнары болза улус депутаттарынын туе-тузуна Советтери болур.

138 чүүл. Улус депутаттарының чер-чер Советтери күрүнеки нияти эрге-ажыктары болгаш Советтин девиастарына дөрттүп турар хамаатыларынын эрге-ажыктары барымдаалап, тус эер учур-дузалык бүтү айтырларын шийирлер, күрүнесин үстүкү органынын шийирлерин амыралга боттадылар, улус депутаттарынын аадык Советтеринин ажыл-чорудулазын удурутур, республика болгаш нияти-өвпөлүк учур-дузалык айтырларын чуугааажып көөрүне киржир, ол талазы-биле боттарынын амалларын кийрер.

Улус депутаттарының чер-чер Советтери бодуну девиастарын күрүне, ажыл-агы болгаш социал-культура тургузушкуну удурутур; экономика болгаш социал хөгжүдө планнарын база тус черин бөджелини бадылаар; оларга чыгырткан күрүне органнарына, бүүдүргелерге, алаан черлеринде болгаш организацияларга удурутуланы боттадылар; хоойлударын сагырынын, күрүнесин болгаш хей-ниятини көрүм-чүрүмү, хамаатыларынын эргелерин камгалаарын хамдырар; чурттуу камгалаар арганын быжыгалаарын деткир.

139 чүүл. Улус депутаттарының чер-чер Советтери боттарынын бүрүн эргелеринге дүштүр бодуну девиастарын экономика болгаш социал хөгжүдөни хандылар; үстүкү алаан черлеринге чыгырткан ол девиастарга турар бүүдүргелерин, алаан черлеринин болгаш организацияларын хоойлудуруму сагырына контрольду боттадылар; чер ажыгалдынын, бойду камгаладынын, туудуну, күш-ажыкты күрдөвүрлөр ажыгалдынын, чонун мергелд бараанынын бүүдүреринин, чонун социал-культура, амырал болгаш өске-даа хандырганынын талазы-биле оларын ажыл-чорудулазын таарыштырар болгаш контрольлаар.

140 чүүл. Улус депутаттарының чер-чер Советтери ССР Эвилелиниң, РСФСР-ниң болгаш автономнуг республиканың оларга берген эргелеринге дүштүр шийирлерин хулап алыр.

Чер-чер Советтеринин шийирлерин Советтин девиастарына турар бөтү бүүдүргелер, алаан черлери болгаш организациялар, а ол ишкан эрге-дужаалык кижилер болгаш хамаатылар ыяал-ла күүсөдөр хулап алыр.

141 чүүл. Улус депутаттарының край болгаш область Советтеринин, автономнуг областнын болгаш автономнуг округтарын улус депутаттарынын Советтеринин, улус депутаттарынын район, хоорай болгаш хоорайларга район Советтеринин сессияларын оларнын күүсекчи комитеттери чылда дөрттүн өвөш өвөс катап чыдылар.

Улус депутаттарынын суур болгаш көлө Советтеринин сессияларын оларнын күүсекчи комитеттери чылда алаанды өвөш өвөс катап чыдылар.

Улус депутаттарының чер-чер Советтери ССР Эвилелиниң, РСФСР-ниң болгаш автономнуг республиканың хоойлужудулазында оларнын эргелеринге хамаарыштырган кандык-ла айтырларын сессияларына көөр болгаш шийирлер өргелди. Чүдө сессияларга көөр болгаш шийирлер айтырларын кандык улус депутаттарының чер-чер Советтеринин дугайына хоойлаар доктаалдыр.

142 чүүл. Чер-чер Советтеринин эргелеринге хамааржыр айтырларын баштай чуугаажыр болгаш белетээр, ол ишкан Советтеринин шийирлерин амыралга боттадыларынга өдир бээр, күрүне органнарын, бүүдүргелерин, алаан черлеринин болгаш организацияларын ажыл-чорудулазын контрольлаар доктаамал комиссияларын улус депутаттарынын чер-чер Советтери депутаттарынын арасында согутур.

Чер-чер Советтеринин доктаамал комиссияларынын сүчелери чөгүрү күрүне болгаш хей-нияти органнары, бүүдүргелер, алаан черлери болгаш организациялар ыяал-ла чуугаажып көөр хулап алыр. Көргөңүнүн түндөлөрүн азы алаандык хемчелерин дугайын олар доктаатынган хуусада комиссияларга кандыктып турар учурулу.

143 чүүл. Улус депутаттарының үстүкү чер-чер Советтери Хоойлууда догарайлаттынган бүрүн эргелерин бугаар алаанда турар Советтеринин ажыл-чорудулазына удурутуланы боттадылар. Уегунде турар чер-чер Советтери алаанда турар Советтеринин болгаш оларнын күүсекчи комитеттеринин актылары Хоойлууда дүштөйп баргач таварылгада, ол актыларын күш чөк болдулар өргелди.

18 эге. Улус депутаттарының чер-чер Советтеринин күүсекчи комитеттери

144 чүүл. Улус депутаттарының чер-чер Советтеринин күүсекчи болгаш шийирлекчи органнары болза депутаттарынын арасында оларнын сонгааны заралыла составтыг күүсекчи комитеттер болур; заргалык, заргалыктын ортакчылары, секретары болгаш кижигүнери.

Күүсекчи комитеттер оларны сонгаан Советтеринин мурнуна чылда бирөөш өвөш өвөс катап, а ол ишкан күш-ажыкты коллективтеринин хуралларына болгаш хамаатыларынын чурттай турар черлеринин айым-биле өтчөттүрүн кылып бээр.

145 чүүл. Улус депутаттарының чер-чер Советтеринин күүсекчи комитеттери оларны сонгаан Советтеринин күүсекчи болгаш шийирлекчи органнары болза дөрт өтчөттү болур.

146 чүүл. Улус депутаттарының чер-чер Советтеринин күүсекчи комитеттери оларны сонгаан Советтеринин болгаш күрүне эрге-чагырганынын база эргелелин үстүкү органнарын шийирлеринге үндөлөөш, хамаарышкан тус-тус Советтеринин девиастарын күрүне, ажыл-агы болгаш социал-культура тургузушкуну удурутур.

Күүсекчи комитеттер Советтеринин сессияларын чыдылар, Советтеринин доктаамал комиссияларынын адылдан холбаштыры таарыштырар; депутаттар боттарынын эрге-улалдыларын боттадыларына иштин бээр; Советтеринин болгаш күрүнесин үстүкү органынын шийирлеринин, а ол ишкан сонугчуларын чыгырларынын күүсөдериин организастар; өргелелин оларга чыгырткан органнарын удурутур.

147 чүүл. Улус депутаттарының чер-чер Советтеринин күүсекчи комитеттери боттарынын эрге-хулап алыр болгаш айтымшынарынын удурутур.

148 чүүл. Улус депутаттарының үстүкү Советтеринин күүсекчи комитеттери улус депутаттарынын аадык Советтеринин күүсекчи комитеттеринин шийирлерин болгаш айтымшынарынын күш чөк болдулар өргелди.

149 чүүл. Улус депутаттарының чер-чер Советтеринин бүрүн эргелеринин хуусааы доодалганда күүсекчи комитеттер боттарынын бүрүн эргелерин улус депутаттарынын Советтери күүсекчи комитеттерин согутууге чедир хевээр артырын адылаар.

150 чүүл. Күүсекчи комитеттеринин кандыктыр болгаш эргелелин улус депутаттарынын крайлар, область Советтери, автономнуг областтарын болгаш автономнуг округтарын улус депутаттарынын Советтери, улус депутаттарынын районнар, хоорай, хоорайларга район Советтери тургузар болгаш боттарынын ажыл-чорудулазынын талазы-биле олар Советтерге база оларнын күүсекчи комитеттеринге-ла, күрүне эргелелин хамаарышкан үстүкү органына-лаа чыгыртыр.

Улус депутаттарының чер-чер Советтеринин күүсекчи комитеттеринин кандыктыр болгаш эргелелин талазын болгаш оларын тургузуларынын чүрүмү ССР Эвилелиниң болгаш РСФСР-ниң хоойлужудулазын бугаар догарайлап доктаалдыр.

VIII. РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзиниң Күрүне планы.

РСФСР-ниң Күрүне бөджели

19 эге. РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзиниң Күрүне планы

151 чүүл. РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзиниң Күрүне планы ССРЗ-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзиниң кандык аай Күрүне планынын чарыбас кезээ болур.

РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзинин перспективтиг болгаш агар планнарын ССРЗ-ниң улус ажыл-агынын хөгжүдөринин көл сорулгаларына болгаш улаадымышканына дүштүр ажалдап кылдыр болгаш олар республиканың девиастарын экономикаг болгаш социал хөгжүдөзиниң хандыгына чыгыртырар уланган турар.

152 чүүл. РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзинин Күрүне планы экономика болгаш социал-культура тургузушкунуну талазына сорулгалары толарлар, РСФСР-ниң девиастарын улус ажыл-агынын азыралым болгаш экономикаг районнары хөгжүдөринин комплекстиг программазын шийирлер, министрстволарын, күрүне комитеттеринин болгаш күрүне эргелелин өске-лаа органнарын планнарын, автономнуг республикаларын, крайларын, областтарын, автономнуг областтарын болгаш республика чыгыргалык хоорайларын экономикаг болгаш социал хөгжүдөзинин планнарын бодунга кийрер.

153 чүүл. РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзинин Күрүне планын нияти күрүне эрге-ажыктарын, РСФСР-ниң министрстволарын, күрүне комитеттеринин болгаш күрүне эргелелин өске-даа органнарын, автономнуг республикаларын Министрлер Чөвүлелин, улус депутаттарынын чер-чер Советтеринин, хей-нияти организацияларынын, бүүдүргелеринин, алаан черлеринин болгаш организацияларын коллективтеринин, ол ишкан ССРЗ-ниң министрстволарын болгаш ведомстволарын сонгаларын барымдаалап тургаш. РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели ажалдап кылдыр болгаш РСФСР-ниң Дээди Совети көөр кылдыр кийрер.

154 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Совети РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң илеткели база РСФСР-ниң Дээди Советинин План-бюджет болгаш доктаамал өске-лаа комиссияларынын түндөлөрүн бугаар РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзинин Күрүне планын чуугаажыр болгаш бадылаар.

155 чүүл. РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзинин Күрүне планынын күүсөдериин хандылар база улус ажыл-агынын план сагыла-чүрүмү быжыглар талазы-биле эргежес чүгүл хемчелерин адыр.

156 чүүл. РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзинин Күрүне планынын күүсөдериин дугайында өтчөттүрүн РСФСР-ниң Дээди Совети чуугаажыр болгаш бадылаар. Планнар күүсөдериинин нияти көргүзүлгөрүн бүтү улус таныжыр көөр кылдыр парлаар.

20 эге. РСФСР-ниң Күрүне бөджели

157 чүүл. РСФСР-ниң Күрүне бөджели ССРЗ-ниң кандык аай Күрүне бөджелдин чарыбас кезээ болур.

158 чүүл. РСФСР-ниң Күрүне бөджели РСФСР-ниң республика бөджели, автономнуг республикаларын Күрүне бөджелерин, чер-чер бөджелерин каттыштырар.

159 чүүл. РСФСР-ниң Күрүне бөджелдин оргуларын болгаш чарыгалдарын РСФСР-ниң республика бөджелдин, автономнуг республикаларын күрүне бөджелтеринин болгаш чер-чер бөджелтеринин арасына хуваары РСФСР-ниң, оон автономнуг республикаларын болгаш РСФСР-ниң улус депутаттарынын чер-чер Советтеринин бөджел эргелеринин дугайында Хоойлууда болгаш РСФСР-ниң хоойлужудулазын өске-лаа актыларын-биле докталаар.

160 чүүл. РСФСР-ниң Күрүне бөджели ССРЗ-ниң болгаш РСФСР-ниң экономикаг болгаш социал хөгжүдөзинин күрүне планынын, ССРЗ-ниң Күрүне бөджелдин үндөлөөш, РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели ажалдап кылдыр болгаш РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели илеткели база РСФСР-ниң Дээди Советинин План-бюджет болгаш доктаамал өске-лаа комиссияларынын түндөлөрүн бугаар РСФСР-ниң Дээди Совети бадылаар.

161 чүүл. РСФСР-ниң Күрүне бөджелдин күүсөдериин дугайында өтчөттү РСФСР-ниң Дээди Совети бадылаар. Бюджет күүсөдериинин нияти көргүзүлгөрүн бүтү улус таныжыр көөр кылдыр парлаар.

IX. Шиидилге эргези, арбитраж болгаш прокурор хайгааралы

21 эге. Суд болгаш арбитраж

162 чүүл. РСФСР-де шиидилге эргези чүгүлө суд боттадылар.

РСФСР-ниң судлары: РСФСР-ниң Дээди Суду, автономнуг республикаларын дээди судтары, край, область, хоорай судтары, автономнуг областтарын судтары, автономнуг округтарын судтары, районнарын (хоорайларын) улус судтары болур.

РСФСР-ниң судларын организастары болгаш оларнын ажал-чорудулазынын чүрүмү ССР Эвилелиниң болгаш РСФСР-ниң хоойлужудулазын толаргайлаттылар.

163 чүүл. РСФСР-де бүтү судтар суудаларын болгаш улус төлөөлөрүнин сонугаалык болуруна үндөлөөштинин тургузулар.

Районнарын (хоорайларын) улус судларынын улус судларынын районун (хоорайнын) хамаатылары бүтү-нияти, дөрт болгаш дөрт сонугаа эргелерин үндөлөөш, чыжып бадылаанын-биле, беш чыл хуусаалык согутур. Районун (хоорайнын) улус судларынын улус төлөөлөрүн ажалдап азы чурттай турар черинин аай-биле хамаатыларынын хуралларына ажыл бадылаанын-биле ийи чартык чыл хуусаалык согутур.

Устүкү судтарын улус депутаттарынын чөгүрү Советтери беш чыл хуусаалык согутур.

Суудалар болгаш улус төлөөлөр сонугчуларын азы оларын сонгаан органнарын мурунга харысалгалык, оларнын мурнуна өтчөттүг, ол органнар Хоойлууда көргөн чүрүмү бугаар оларны дөрт кийгыртын болур.

164 чүүл. РСФСР-ниң Дээди Суду РСФСР-ниң үстүкү суд органы болур болгаш РСФСР-ниң судларынын суу ажыл-чорудулазына хайгааралы боттадылар.

РСФСР-ниң Дээди Совети РСФСР-ниң Судунун Дарганы, оон ордакчылары, кижигүнери болгаш улус төлөөлөр составтыг кылдыр согутур.

165 чүүл. Бүтү судтарга негедде болгаш кеземче херектерин көөрүн колгаалды, а бирги чаданын суудуга — улус төлөөлөрүн кийжиктеги-биле боттадылар. Улус төлөөлөр үндөлөөш уезинде суудалын бүтү эргелерин ажалдаар.

166 чүүл. Суудалар болгаш улус төлөөлөр кымды-даа хамаарыла чөк болгаш чүгүлө Хоойлууда чыгыртыр.

167 чүүл. РСФСР-де шиидилге эргези хамаатыларын Хоойлу болгаш суд мурунга деп эргелди болурун барымдаалап чорудар.

168 чүүл. Бүтү судтарга херектерин сайгырып көөрү ажыл болур. Судтун хаагыт хуралына херек динияларын чүгүл Хоойлууда айткан таварылгада, суд чорудулазынын бүтү дүрүчтерин сагып чорудар.

169 чүүл. Бүрүдүлгөргөн кижиге камгалаар өргези хандылар.

170 чүүл. Суд чорудулазын орус дылга азы автономнуг республиканын, автономнуг областын, автономнуг округтун дылына азы ук чегина чонунун хей нурузузун чуугаажыр дылына чорудар. Херекти көөрүне кийжи турар кижилер суд чорудулазын өрттирер турар дылды билбес болза суд чорудулазынын үезинде херектин материалдарын очтулукту камчытыр дүштү-биле таныжыр эргези болгаш судка болурун төрөш дылына чуугаажыр өргези хандылар.

171 чүүл. Хоойлууда дүштүр база судтун шийикли чөктү кым-даа кижиге кезиң херек үдүткен деп санап болбас болгаш кеземче азым онап болбас.

172 чүүл. Хамаатыларга болгаш организацияларга юридиктиг дуза көргүсери-биле болучулар коллагиязы ажалдап турар. Дузадыа көргүсери таварылгаларда хамаатыларга юридиктиг дузадыа залас көргүсери.

Адвокаттарын ажал-чорудулазын организастарын болгаш чүрүмү ССР Эвилелиниң база РСФСР-ниң хоойлужудулазын толарлар.

173 чүүл. Негедде болгаш кеземче херектеринин талазы-биле суд чорудулазына хей-нияти организацияларын болгаш күй-ажыкты коллективтеринин төлөөлөкчелерин кийиртир болур.

174 чүүл. Бүүдүргелер, алаан черлери болгаш организациялар арасында ажыл-агы маргалааларын шийирлерин күрүне арбитражтын органнары боттарынын эргелеринге дүштүр боттадылар.

22 эге. Прокуратура

175 чүүл. Бүтү министрстволарын, күрүне комитеттеринин болгаш ведомстволарын, бүүдүргелерин, алаан черлеринин болгаш организацияларын, улус депутаттарынын чер-чер Советтеринин күүсекчи база шийирлекчи органнарын, колхоздарын, кооператив болгаш өске-лаа хей-нияти органнарынын, алаан-дулаалык кижилерин, а ол ишкан хамаатыларын хоойлударын РСФСР-ниң девиастарын хандык чөк болгаш азым аай хуусаалык дээди хайгааралы ССРЗ-ниң Чыгыме прокурор дөрт. РСФСР-ниң амаа чыгырткан прокурор болгаш оон алаандык прокурорлар боттадылар.

176 чүүл. РСФСР-ниң прокурорун, автономнуг республикаларын, крайларын, областтарын болгаш автономнуг областтарын прокурорларын ССРЗ-ниң Чыгыме прокурору төмүт адыр.

177 чүүл. РСФСР-ниң прокурорун болгаш оон алаандык бүтү прокурорларын бүрүн эргелерин хуусаалык — беш чыл.

178 чүүл. Прокуратура органнары боттарынын бүрүн эргелерин чер-черин кандык-лаа органнарынын хамаарыла чөк-ла чүгүлө ССРЗ-ниң Чыгыме прокуратурага чыгыртып боттадылар.

X. РСФСР-ниң сүлдөзи, тугу, гимни болгаш найысылалы

179 чүүл. Россиянын Совет Федеративтиг Социалистиг Республиказынын Күрүне сүлдөзүнө кылдыр өлдө калдыр болгаш маска дүрүзүп, ажалдап тарап сыйтарынын шийинде хүн херекти көргүсери. «РСФСР» болгаш «Бүтү туртарын пролетарийлер, каттыжынар!» деп өстерин билбес. Сүлдени үстүне беш-алыр сымды турар.

180 чүүл. Россиянын Совет Федеративтиг Социалистиг Республиказынын Күрүне тугу бөла дөрт бөдүмүг кылдыр болур, оон санынын чанында туктун узунунун сестин бир кезини залеп турар чырык-көк олурт бар. Кызыл пестин үстүкү солгай талазында алаан калдырын болгаш мезаны база оларын кырына алаан-биле ажалдап кандык беш-адырты дураудат чыраан. Туктун калбанын узунунга хамаарылазы — 1:2 болур.

181 чүүл. Россиянын Совет Федеративтиг Социалистиг Республиказынын Күрүне гимнинин РСФСР-ниң Дээди Советинин Президиуму бадылар.

182 чүүл. Россиянын Совет Федеративтиг Социалистиг Республиказынын нийемдери — Москва хоорай.

XI. РСФСР-ниң Конституциязынын күштүг болуру болгаш ону өскерттеринин чүрүмү

183 чүүл. РСФСР-ниң күрүне органнарын бүтү хоойлударын болгаш өске-даа актыларын бө Конституцияга дүштүр, аңа үндөлөөш тургузар.

184 чүүл. РСФСР-ниң Конституциязына өскөргөлдөр РСФСР-ниң Дээди Советинин депутаттарынын нияти санынын улутун ийи кезинден аай нурузу хулап алаанда, РСФСР-ниң Дээди Советинин шийирин бугаар кийрер.

Телевидение. МАРТ 16-ДА. БИРГИ ПРОГРАММА. МОСКВАДАН. 19.00 — «Уе, Информастыг программа. 19.35 — «Эрпени гынаставка. 20.05 — «Литератураг номчулга. Л. Сейфуллина — «Чыга». 21.20 — «Баштайгы курсер. Ураи-чеп фильм. 21.50 — «Скирикта болгаш фор...

17.50 — «Борне Полювойн чогадкымы ажылы». 18.35 — «Бодра смяла» ансамблдин концерт. 19.00 — «Миллионердин ленич университети». 19.30 — Медьлар. КЫЗЫЛДАН. 19.40 — Телемедьлар. 19.50 — «Делегей байдалын допчуламы». Дамчыдылга. 20.05 — Киножурнал. 20.10 — Чуртталга-ном мунал ажыл-агынын болгаш чуртталкы чонун амыллар хандыгынын адылап чыгыртыларынын хукукте «СЭНИ-ниң XXV сессиянын шийирлерин — амылларга». Дамчыдылга. 20.40 — Телемедьлар. МОСКВАДАН. 20.55 — Совет ырдын анык күүсөдериинин концерт. 21.20 — «Ураи чүдә мезелери». Павел Лусицаев. 22.50 — «Уе, Информастыг программа. 23.00 — «Музейлерге болгаш делегей залдарында». 23.30 — «Дайлы» деп таамакты биле «СРЗ-ниң чегини». ЦСКА — «Динамо»

«КИНО». МАРТ 16-ДА. ИНИГИ ПРОГРАММА. МОСКВАДАН. 19.45 — «Снегурка». Музыка-фильм. 19.55 — «Сон огул мен, Москва». Документалды фильм. КЫЗЫЛДАН. 20.55 — «Дайлы» деп таамакты биле «СРЗ-ниң чегини» ансаамбл. Фильм-концерт. (Москва). В. Н. Ленин атыг — Төш стадионун спорт ордуздан дамчыдылга. Чалсада — медьлар. «НАВЫРАЛ»: «Чепсектиг болгаш кончук айымдыг» 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.30, 21.00 шаңтарда. «ПИОНЕР»: «Ыналымшы ханды» 9.25, 11.00, 15.00. «Курлармы аэродром» 12.35, 17.00, 18.50, 21.15 шаңтарда. «КАА-НЕМ»: «Истр хаанын аргакы канчаар кадайландырып дугайында тооку» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда. «ВОСТОК»: «Тыл дугайында гегедде» (3-4 сериялы) 14.00, 17.00, 20.00 шаңтарда.